

A TANTÁRGY ADATLAPJA

A protestáns egyházzene visszatükröződése a kortárs zenében 1

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4. Szakterület	Zene
1.5. Képzési szint	Magiszteri képzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Zeneművészet a kortárs térben
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		A protestáns egyházzene visszatükröződése a kortárs zenében 1 (Reflectarea muzicii bisericești protestante în muzica contemporană 1)				A tantárgy kódja		TMM 2118			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve											
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. Péter Éva								
2.4. Tanulmányi év		2	2.5. Félév		1	2.6. Értékelés módja		K	2.7. Tantárgy típusa		DSIN

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	1	melyből: 3.2 előadás	0	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	14	melyből: 3.5 előadás	0	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					10
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					5
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					5
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					11
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					3
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					36
3.8. A félév összóraszám					50
3.9. Kreditszám					2

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	Fejlett éneklési készség és hallás, tiszta vokális intonáció

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Az előadóterem audiovizuális műszerekkel való felszereltsége
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Az előadóterem audiovizuális műszerekkel és zongorával való felszereltsége; szakkönyvtár megléte

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Szakmai/kulcs-kompetenciák	A végzősök – az elvégzett szaktárgyaknak és tanulmányoknak megfelelően – elsajátíthatják a zene, a zenei közvetítés és a zenei menedzsment területén szükséges ismereteket és kompetenciákat. A szak hallgatóinak képzése során az alábbi szakmai és tudományos célkitűzések elérése a cél: az elemzési, előrejelzési, innovációs, értékelési képességek fejlesztése, interdiszciplináris csapatban való munkavégzés, a kulturális érzékenység növelése, az oktatási szektor gyakorlati tudásának elsajátítása, a személyes fejlődési projekt kialakítása, valamint az elméleti és gyakorlati megközelítések összevetése egy progresszív specializáció keretében; olyan sokoldalúan képzett szakemberek képzése a zenei nevelés terén, akik kulturális-művészeti menedzsmenttel és zenei közvetítéssel foglalkoznak, és könnyedén be tudnak illeszkedni egy zenei vagy előadóművészeti intézménybe; valamint olyan képzés biztosítása, amely közvetlenül kapcsolódik a munkaerőpiac elvárásaihoz. A végzősök képesek lesznek átlátni a zeneiskolai oktatás teljes mechanizmusát, és aktívan tevékenykedni a zenei menedzsment és közvetítés területén.
Transzverzális kompetenciák	Az általános és interdiszciplináris megközelítés széleskörű és előrelátó szemléletmódra épül az oktatás, a zenei közvetítés és a menedzsment kérdésköreiben. A specializált és átfogó megközelítés célja olyan kompetenciák elsajátítása, amelyek elengedhetetlenek a zenei mesterképzés területén. A mesterképzés végzőse egyszerre zenészként, pedagógusként, közvetítőként és zenei menedzserként definiálható – általános szakemberként és szakértőként –, aki képes összekapcsolni a terület különböző szereplőit és szolgáltatóit. Így a „Kortárs zenei művészet” mesterképzés (magyar nyelven) végzősei az egyetemi tananyag elsajátítása révén megszerzik a szükséges zenei gondolkodásmódot, miközben fejlesztik zenei közvetítési és oktatási képességeiket, valamint mélyebb betekintést nyernek a zenei jelenségek összetett világába. A képzés során hangsúlyt kap a résztvevők kezdeményezőképesége, kreativitása és felelősségvállalása, a tanulási folyamat pedig olyan módon szerveződik, hogy elősegítse az alapvető ismeretek elsajátítását.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	- Azonosítja és leírja a különböző kultúrák, stílusok, műfajok és zenei formák jellemzőit, összekapcsolva azokat más művészeti területekkel és/vagy történelmi vonatkozásokkal, különös tekintettel a szakterületének megfelelő repertoárra.
Képességek	- Indokolt módon osztályoz zenei műveket (a szakterülethez igazodóan különféle sajátosságokkal és összetettségi szinttel), stílusjegyek alapján, figyelembe véve a történelmi és kulturális kontextust.
Felelősség és önállóság	- Különböző művészeti és társadalmi kontextusokban képes integrálódni, alkalmazva a stílusokra, műfajokra, formákra és zenei hagyományokra vonatkozó ismereteit saját zenei-művészi tevékenységének megalapozásához és alakításához.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A tantárgy általános célkitűzése, hogy megismertesse a hallgatókkal a protestáns egyházi énekek feldolgozásainak zenei anyagát. A protestáns énekrepertoár többszáz év alatt alakult ki, így a történeti bemutatás után, mely magába foglalja az egyházzene-történet különböző korszakainak ismertetését, az ősegyházi éneklési gyakorlattól napjaink gyülekezeti énekrepertoáráig, érdemes megismertetni a dallamok vokális és hangszeres feldolgozásait is.	
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	Az egyházi énekek évszázadokon át szójhagyomány útján terjedtek és maradtak fent. Csak néhány száz éve őrzi a dallamokat kéziratos és nyomtatott forrás. Ezért a protestáns egyházi énekek kutatása, tanulmányozása két területre ágazik: a néphagyomány dallamváltozatainak elemzése és az írott források dallamalakjainak összehasonlítása. Ezt a kutatást egészíti ki a dallamok feldolgozásainak elemzése.	

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Könyvészet		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Himnológia: meghatározás és a kutatási terület meghatározása	Szemléltetés Analízis gyakorlás	Kulcsszavak: himnológia, történeti kutatás, egyházi szakirodalom, kutatási módszerek Szakirodalom: Csomasz Tóth Kálmán A református gyülekezeti éneklés, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950, 1–13. *** Egyházzenei vezérfonal, Editat de Conventul Bisericii Reformate, Budapest, 1969, 200–202.
2. Ének-zene a Szentírásban.	Párbeszéd Szemléltetés felfedeztetés	Kulcsszavak: gyülekezeti népének, recitált éneklési stílus, hangszerek használata. Szakirodalom: Benkő András, Az egyházi ének története, Editura Eparhiei Reformate din Ardeal, Cluj, 2000, 9–11. Csomasz Tóth Kálmán A református gyülekezeti éneklés, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950. 14–20, 25–31.
3. Zsoltárok könyve. Műfaji csoportosítás.	Gyakorlás Szemléltetés analízis	Kulcsszavak: elohista zsoltárok, Dávid zsoltárai, királyi zsoltárok Szakirodalom: Benkő András, Az egyházi ének története, Editura Eparhiei Reformate din Ardeal, Cluj, 2000, 8–9. Csomasz Tóth Kálmán A református gyülekezeti éneklés, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950. 20–25 Péter, Éva. Psalm singing in Transylvania. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LVI, 2, 2011, pp. 69–78.
4. Éneklés az Apostoli korban és az Ősatyák korában.	Párbeszéd Szemléltetés felfedeztetés	Kulcsszavak: pszalmódia, antifonális éneklés, graduálok Szakirodalom: Benkő András, Az egyházi ének története, Editura Eparhiei Reformate din Ardeal, Cluj, 2000, 12–14. Csomasz Tóth Kálmán A református gyülekezeti éneklés, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950. 68–72.

		*** Egyházzenei vezérfonal, Editat de Conventul Bisericii Reformate, Budapest, 1969,203–205.
5. Középkori éneklés	Gyakorlás Szemléltetés analízis	Kulcsszavak: ambroziánus himnuszok, szekvenciák, allelujah énekek. Szakirodalom: Csomasz Tóth Kálmán A református gyülekezeti éneklés, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950. 74–76. *** Egyházzenei vezérfonal, Editat de Conventul Bisericii Reformate, Budapest, 1969,204–205.
6. A reformátorok tanítása: Luther és Calvin tanítása az egyházi éneklésről	Párbeszéd Szemléltetés felfedeztetés	Kulcsszavak: zsoltár parafrázisok, genfi zsoltárok, a zsoltárok magyar nyelvű fordítása, református kollégiumi éneklés Szakirodalom: Csomasz Tóth Kálmán A református gyülekezeti éneklés, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950. 82–103. *** Egyházzenei vezérfonal, Editat de Conventul Bisericii Reformate, Budapest, 1969,210–219. Benkő András, Az egyházi ének története, Editura Eparhiei Reformate din Ardeal, Cluj, 2000, 17–21. Ecsedi Zsuzsa, Luther énekek a magyar evangélikus énekeskönyvben, Doktori disszertáció, Magyar Egyházzenei társaság 2005.
7. A magyar protestáns éneklés története, a reformáció korának liturgiája	Gyakorlás Szemléltetés analízis	Kulcsszavak: magyar nyelvű énekszövegek, régi protestáns liturgia Szakirodalom: Csomasz Tóth Kálmán A református gyülekezeti éneklés, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950. 127–134. *** Egyházzenei vezérfonal, Editat de Conventul Bisericii Reformate, Budapest, 1969,207–210. - Péter, Éva. The Reformed Church and the Music. In: Studia Universbbhitatis Babeş-Bolyai Musica, LIII, 1, 2008, pp. 149–172.
8. A 16 század énekköltészete. Énekköltők.	Gyakorlás Szemléltetés analízis	Kulcsszavak: változatos strófaszervezet, változatos dallamformák Szakirodalom: Benkő András, Az egyházi ének története, Editura Eparhiei Reformate din Ardeal, Cluj, 2000, 23–30.

		<p>Csomasz Tóth Kálmán A református gyülekezeti éneklés, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapesta, 1950. 301–317.</p> <p>Csomasz Tóth Kálmán Régi Magyar Dallamok Tára I. A XVI. század magyar dallamai, Editura Academică, Budapesta, 1958, 70–94, 707–714.</p>
9. A 17-18 századi énekek	Gyakorlás Szemléltetés analízis	<p>Kulcsszavak: dallamforrások, dallamtípusok</p> <p>Szakirodalom: Papp Géza Régi Magyar Dallamok Tára II. A XVII. század énekelt dallamai, Editura Academică, Budapesta, 1970, 11–57, 101–134. - Péter, Éva. Musical Life in the 17–18 th Century Reformed College of Székelyudvarhely. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LV, 1, 2010, pp. 3–11.</p>
10. A 18-20 századi énekeskönyvek.	Párbeszéd Szemléltetés felfedeztetés	<p>Kulcsszavak: kottás énekeskönyvek, megújított énekeskönyv, Seprődi énekeskönyve, próbaénekeskönyv, Magyar Református Énekeskönyv</p> <p>Szakirodalom: Benkő András, Az egyházi ének története, Editura Eparhie Reformate din Ardeal, Cluj, 2000, 53–64. Csomasz Tóth Kálmán A református gyülekezeti éneklés, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapesta, 1950. 168–203. Péter Éva, Erdélyi nyomtatott kottás énekeskönyvek, in Studia Universitatis Babeş Bolyai, vol. 4, Cluj, 2002.</p>
11. Gregorián dallamokat feldolgozó kórusművek	Gyakorlás Szemléltetés analízis	<p>Kulcsszavak: egyeneműkari művek; homofon, polifon szerkesztési mód</p> <p>Szakirodalom: Karénekeskönyv I. Redactat de Csorba István. Ed. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 1992. Karénekeskönyv II. Redactat de Trajtler Gábor. Ed. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 1989.</p>
12. Középkori himnusz-dallamok feldolgozásai	Párbeszéd Szemléltetés felfedeztetés	<p>Kulcsszavak: ambroziánus himnuszok feldolgozása, egyházi hangnemek, egyenletes hangértékű ritmusok</p> <p>Szakirodalom: Énekeljetek, zengedezzetek Neki! Kórusgyűjtemény. Redactat de Berkesi Sándor. Ed. Főnix zeneműhely, Debrecen, 2016.</p>
13. A 16 századi protestáns ének-dallamokon alapuló feldolgozások	Gyakorlás Szemléltetés analízis	<p>Kulcsszavak: polifónia, imitáció, szólamok közötti kapcsolat</p> <p>Szakirodalom:</p>

		Karénekesskönyv III. Redactat de Csorba István. Ed. Luther, Budapest, 2011. Énekeljete, zengedeztetek Neki! Kórusgyűjtemény. Redactat de Berkesi Sándor. Ed. Főnix zeneműhely, Debrecen, 2016.
14. A genfi zsoltárdallamok feldolgozásai	Párbeszéd Szemléltetés felfedeztetés	Kulcsszavak: homofon és polifon feldolgozások, zsoltárritmus jellegzetességei Szakirodalom: Magyar zsoltárok. Redactat de Arany Sándor. Ed. Református Zsinati Iroda, Budapest, 1979.
<p>Könyvészet</p> <p>Benkő András, <i>Az egyházi ének története</i>, Editura Eparhiei Reformate din Ardeal, Cluj, 2000.</p> <p>Csomasz Tóth Kálmán, <i>A református gyülekezeti éneklés</i>, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950.</p> <p>Csomasz Tóth Kálmán, <i>O wahres Wort</i>, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 2005.</p> <p>Csomasz Tóth Kálmán, <i>Régi Magyar Dallamok Tára I. A XVI. század magyar dallamai</i>, Editura Academică, Budapest, 1958.</p> <p>Dobszay László, <i>A magyar népének</i>, Editura Universităţii din Veszprém, 1995.</p> <p>Dobszay László, <i>A magyar egyházzene-történet forrásai</i>, Ed. Magy. Egyházzenei társaság, Budapest, 1999</p> <p>Dobszay László, <i>Bevezetés a gregorián énekbe</i>, Editura Magyar Egyházzenei társaság, Budapest, 1997.</p> <p><i>Egyházzenei vezérfonal</i>, Editat de Conventul Bisericii Reformate, Budapest, 1969</p> <p>Énekeljete, zengedeztetek Neki! Kórusgyűjtemény. Redactat de Berkesi Sándor. Ed. Főnix zeneműhely, Debrecen, 2016.</p> <p>Ferenci-Dobszay-Bódiss-Farkas, <i>Protestáns graduál</i>, Editura Rezem, Budapest, 1996.</p> <p>Karénekesskönyv I. Redactat de Csorba István. Ed. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 1992.</p> <p>Karénekesskönyv II. Redactat de Trajtler Gábor. Ed. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 1989.</p> <p>Karénekesskönyv III. Redactat de Csorba István. Ed. Luther, Budapest, 2011.</p> <p><i>Magyar Református Énekeskönyv</i>, Editura MRETZS, Cluj, 2000.</p> <p>Magyar zsoltárok. Redactat de Arany Sándor. Ed. Református Zsinati Iroda, Budapest, 1979.</p> <p>Papp Géza, <i>Régi Magyar Dallamok Tára II. A XVII. század énekelt dallamai</i>, Editura Academică, Budapest, 1970.</p> <p>Péter Éva, <i>Erdélyi nyomtatott kottás énekeskönyvek</i>, in Studia Universitatis Babeş Bolyai, vol. 4, Cluj, 2002.</p> <p>Péter Éva, <i>Református egyházi énekek az erdélyi nyomtatott forrásokban és a szájhagyományban</i>, Presa Universitară Clujeană, Cluj, 2008</p> <p>Péter, Éva. Musical Life in the 17–18 th Century Reformed College of Székelyudvarhely. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LV, 1, 2010, pp. 3–11.</p> <p>Péter, Éva. Psalm singing in Transylvania. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LVI, 2, 2011, pp. 69–78.</p> <p>Péter, Éva. The Reformed Church and the Music. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LIII, 1, 2008, pp. 149–172.</p> <p><i>Psalterium Ungaricum</i>, Szenczi Molnár Albert zsoltárfordításai a genfi zsoltárok dallamaira, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 2003.</p> <p>Török J., <i>A mise liturgiája</i>, Editura Magyar Egyházzenei Társaság, Budapest, 1997.</p>		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy elvégzése után a hallgatók elsajátítják a szükséges kompetenciákat az egyházzene területén való tevékenységhez, képesek lesznek elemezni és kritikusan értékelni a protestáns énekeken alapuló zenei műveket, valamint egyházzenei események és koncertek szervezésére is.			
---	--	--	--

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás			

10.5 Szeminárium / Labor	Aktív jelenlét a szemináriumokon	A tevékenység szóbeli értékelése	25%
	A zenei repertoár elsajátítása	Ellenőrzés módszere	25%
	Az énekes és hangszeres művek elemzésében megnyilvánuló eredetiség és kreativitás.	Az írott elemzések kiértékelése	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
A protestáns énekekhez kapcsolódó elméleti anyag elsajátítása, valamint egy minimális énekrepertoár megtanulása Legalább három zenei elemzés elkészítése			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								

Kitöltés időpontja:
2025. 04. 27.

Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:

Dr. Péter Éva

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

...

Intézetigazgató:

.....

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.